

**PRÍLOHA – POTENCIÁLNE RELEVANTNÉ
PRÁVNE ZDROJE V SÚVISLOSTI SO
SLOBODOU PREJAVU**

PRÍLOHA – POTENCIÁLNE RELEVANTNÉ PRÁVNE ZDROJE V SÚVISLOSTI SO SLOBODOU PREJAVU

1	ÚČEL DOKUMENTU	1
2	PRÁVNY RÁMEC	1
2.1	Právo Európskej únie	1
2.2	Iné súvisiace nástroje.....	2
3	RELEVANTNÁ JUDIKATÚRA	3
3.1	Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie	3
3.1.1	Vec Fack Ju Göhte	3
3.1.2	Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bobek k veci Fack Ju Göhte	4
3.2	Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva.....	4
3.2.1	Sekmadienis Ltd./Litva, sťažnosť č. 69317/14, 30. januára 2018	5
3.2.2	Dor/Rumunsko, sťažnosť č. 55153/12, 25. augusta 2015.....	8
3.2.3	Vajnai/Maďarsko, sťažnosť č. 33629/06, 8. júla 2008	11

1 ÚČEL DOKUMENTU

V spoločnom postupe CP14 sa neanalyzuje, ako by sa malo vykonávať posúdenie vplyvu slobody prejavu na uplatňovanie článku 4 ods. 1 písm. f) smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2436 zo 16. decembra 2015 o aproximácii právnych predpisov členských štátov v oblasti ochranných známk (ďalej len „smernica o ochranných známkach“). Táto otázka nie je v súčasnosti vyriešená v právnych predpisoch EÚ o ochranných známkach. Preto bola táto príloha vypracovaná s cieľom poskytnúť informácie, ktoré sú aktuálne k 7. septembru 2023⁽¹⁾, o potenciálne relevantných právnych zdrojoch na účely uplatňovania článku 10 Európskeho dohovoru o ľudských právach a článku 11 Charty základných práv Európskej únie v súvislosti s uplatňovaním článku 4 ods. 1 písm. f) smernice o ochranných známkach.

V oddiele 2 sú uvedené relevantné právne zdroje, ktoré treba zohľadniť pri posúdení tohto dôvodu zamietnutia.

Okrem toho sa skúmala príslušná judikatúra s osobitným dôrazom na príručku zverejnenú Európskym súdom pre ľudské práva o všeobecnej uplatniteľnosti článku 10 EDLP, ktorá uvádza kľúčové zásady v tejto oblasti a príslušné precedensy a judikatúru.

V tejto súvislosti oddiel 3 tohto dokumentu obsahuje výňatky z judikatúry Európskeho súdneho dvora a Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré boli vybrané na základe ich významu pre predmet spoločného postupu. Pre hlbšie pochopenie témy a uvedenej judikatúry sa odporúča pozrieť si spomínanú príručku a prečítať si judikatúru citovanú v tejto prílohe v plnom znení.

2 PRÁVNY RÁMEC

2.1 Právo Európskej únie

- **Smernica (EÚ) 2015/2436 o aproximácii právnych predpisov členských štátov v oblasti ochranných známk (smernica o ochranných známkach)⁽²⁾**

Odôvodnenie 27 preambuly

... Okrem toho by sa táto smernica mala uplatňovať tak, aby sa zabezpečilo úplné dodržiavanie základných práv a slobôd, a najmä slobody prejavu.

- **Charta základných práv Európskej únie⁽³⁾**

Článok 11 – Sloboda prejavu a právo na informácie:

1. Každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie a myšlienky bez zasahovania orgánov verejnej moci a bez ohľadu na hranice.

2. Rešpektuje sa sloboda a pluralita médií.

Článok 16 – Sloboda podnikania:

⁽¹⁾ Dátum ukončenia diskusií o spoločnom postupe CP14 a potvrdenia konečných verzií spoločného postupu a prílohy.

⁽²⁾ [Smernica Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2015/2436 zo 16. decembra 2015 o aproximácii právnych predpisov členských štátov v oblasti ochranných známk](#)

⁽³⁾ [Charta základných práv Európskej únie](#)

Sloboda podnikania sa uznáva v súlade s právom Únie, vnútroštátnymi právnymi predpismi a praxou.

Článok 17 – Vlastnícke právo

2. Duševné vlastníctvo je chránené.

- **Európsky dohovor o ľudských právach (EDLP)⁽⁴⁾**

Článok 10

1. Každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie a myšlienky bez zasahovania orgánov verejnej moci a bez ohľadu na hranice. Tento článok nebráni štátom, aby vyžadovali udeľovanie povolení rozhlasovým, televíznym alebo filmovým spoločnostiam.

2. Výkon týchto slobôd, pretože zahŕňa aj povinnosti aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam, obmedzeniam alebo sankciám, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky, ochrany povesti alebo práv iných, zabráneniu úniku dôverných informácií alebo zachovania autority a nestrannosti súdnej moc.

2.2 Iné súvisiace nástroje

- Príručka k článku 10 Európskeho dohovoru o ľudských právach

[Príručka k článku 10 Európskeho dohovoru o ľudských právach – sloboda prejavu](#) sa pravidelne aktualizuje. Hoci táto príručka nie je pre Európsky súd pre ľudské práva záväzná, obsahuje podrobnú analýzu slobody prejavu vo veciach prejednávaných pred týmto súdom, ako aj početné príklady kazuistik a relevantnej judikatúry na znázornenie jej výkladu v rôznych sférach/oblastiach, s cieľom informovať odborníkov v oblasti práva.

Najdôležitejšie body tejto príručky v súvislosti s témou CP14, t. j. ochranné známky, ktoré sú v rozpore s verejným poriadkom alebo dobrými mravmi, sú tieto:

- I Úvod.
- I(B) Všeobecné úvahy o článku 10 v judikatúre Súdneho dvora.
- II Konkrétne otázky týkajúce sa posúdenia prípustnosti v prípadoch, ktoré sa týkajú článku 10 dohovoru.
- III Skúmanie Súdneho dvora pokiaľ ide o veci podľa článku 10: podrobná analýza.
- XI Sloboda prejavu a legitímne ciele národnej bezpečnosti, územnej celistvosti alebo verejnej bezpečnosti, predchádzania nepokojom alebo trestnej činnosti.
- XII Sloboda prejavu a ochrana zdravia alebo morálky.
- XIV Pluralizmus a sloboda prejavu.

⁽⁴⁾ [Európsky dohovor o ľudských právach](#)

XIV(F) Pluralizmus a sloboda prejavu menšín.

3 RELEVANTNÁ JUDIKATÚRA

3.1 Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie

3.1.1 *Vec Fack Ju Göhte* ⁽⁵⁾

V tomto prípade bolo prihlasovanou ochrannou známkou slovné označenie „Fack Ju Göhte“, ktoré je názvom jedného z najúspešnejších filmov roku 2013 v Nemecku.

Zápis tohto označenia bol zamietnutý na základe článku 7 ods. 1 písm. f) nariadenia č. 207/2009 v spojení s článkom 7 ods. 2 tohto nariadenia. Následné odvolania boli postupne zamietnuté odvolacími senátmi EUIPO a Všeobecným súdom. Súdny dvor však zrušil rozsudok Všeobecného súdu a zrušil rozhodnutie EUIPO o zamietnutí prihlášky ochrannej známky.

Tento rozsudok je dôležitý, pretože sa v ňom uznáva, že sa musí zohľadniť sloboda prejavu, ako sa vyžaduje v odôvodnení 21 nariadenia (EÚ) 2017/1001 o OZEÚ⁽⁶⁾ (a v súlade s odôvodnením 27 smernice o ochranných známkach).

Pri týchto záveroch boli zohľadnené aj prvky kontextu, ako napríklad nasledujúce citácie z rozsudku vo veci Fack Ju Göhte:

... veľký úspech uvedenej rovnomennej komédie u širokej nemecky hovoriacej verejnosti a okolnosť, že sa nezdá, že by jeho názov vyvolal kontroverziu, ako aj skutočnosť, že prístup na film bol povolený aj mladým divákovi, a že Goetheho inštitút, ktorý je kultúrnym inštitútom Spolkovej republiky Nemecko aktívnym na svetovej úrovni a ktorého úlohou je okrem iného propagácia znalosti nemeckého jazyka, ho používa na vzdelávacie účely.

6. V odôvodnení 21 nariadenia 2015/2424 sa uvádza:

(21) ... Okrem toho by sa toto nariadenie malo uplatňovať tak, aby sa zabezpečilo úplné dodržiavanie základných práv a slobôd, a **najmä slobody prejavu**.

7. **Odôvodnenie 21 nariadenia 2017/1001 doslovne preberá** znenie odôvodnenia 21 nariadenia **2015/2424** uvedené v predchádzajúcom bode.

56. Napokon treba ešte dodať, že v rozpore s tým, čo konštatoval Všeobecný súd v bode 29 napadnutého rozsudku, podľa ktorého „v oblasti umenia, kultúry a literatúry existuje trvalá snaha o zachovanie slobody prejavu, ktorá neexistuje v oblasti ochranných známk“, musí byť sloboda prejavu, ktorá je zakotvená v článku 11 Charty základných práv Európskej únie, ako to na pojednávaní uznal EUIPO a ako uviedol generálny advokát v bodoch 47 až 57 svojich návrhov, zohľadnená pri uplatňovaní článku 7 ods. 1 písm. f) nariadenia č. 207/2009. Takýto záver navyše potvrdzuje tak odôvodnenie 21 **nariadenia 2015/2424**, ktoré zmenilo nariadenie č. 207/2009, ako aj odôvodnenie 21 **nariadenia 2017/1001**, ktoré **výslovne zdôrazňujú** potrebu uplatňovať tieto nariadenia s cieľom zabezpečiť plné dodržiavanie **základných práv** a slobôd, **najmä slobody prejavu**.

⁽⁵⁾ 27/02/2020, C-240/18 P, Fack Ju Göhte, EU:C:2020:118.

⁽⁶⁾ [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2017/1001 zo 14. júna 2017 o ochrannej známke Európskej únie.](#)

3.1.2 *Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bobek k veci Fack Ju Göhte* ⁽⁷⁾

47. Sloboda prejavu v práve ochranných známk skutočne zohráva úlohu.

48. Po prvé dodržiavanie základných práv je podmienkou zákonnosti akéhokoľvek opatrenia Európskej únie. Rozsah uplatňovania Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) a **základné práva, ktoré sú v nej zaručené, sa vzťahujú na akúkoľvek činnosť alebo opomenutie inštitúcií a orgánov EÚ. [...] To isté prirodzene platí aj v oblasti ochranných známk pre činnosti a opomenutia orgánov EÚ, akým je napr. EUIPO.**

49. Po druhé obchodná povaha potenciálnej činnosti nie je dôvodom na obmedzenie alebo dokonca vylúčenie spod ochrany základných práv. [...] Možno pripomenúť, že Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) **uviedol, že sloboda prejavu zaručená v článku 10 EDLP sa uplatňuje nezávisle od typu správy, a to aj v prípade obchodnej reklamy.** [...] Uplatnil osobitne slobodu prejavu na hodnotenie obmedzení uložených vnútroštátnymi právnymi predpismi v oblasti ochranných známk alebo iných foriem reklamy. [...]

50. Po tretie uplatniteľnosť **slobody prejavu v oblasti ochranných známk bola výslovne potvrdená v preambule nariadenia (EÚ) 2015/2424, ktorým sa mení nariadenie 207/2009 a v súčasnosti je potvrdená v nariadení 2017/1001.** [...]

51. Po štvrté, a to skôr subsidiárne, takéto chápanie práva je tiež **v súlade s predchádzajúcou judikatúrou Všeobecného súdu(24) a s vlastnou rozhodovacou praxou EUIPO.** [...]

52. Sloboda prejavu sa teda v oblasti práva ochranných známk jasne uplatňuje. ...

56. Stručne povedané, hoci **to nie je prvoradým cieľom práva ochranných známk**, sloboda prejavu v ňom ostáva jasne prítomná. Z tohto hľadiska si dotknuté konštatovanie Všeobecného súdu v bode 29 odôvodnenia možno želalo vyjadriť mierne odlišnú myšlienku: nie že neexistuje žiadna sloboda prejavu v práve ochranných známk, ale skôr to, že **na rozdiel od oblastí umenia, kultúry a literatúry môže byť v celkovom vyvážení existujúcich práv a záujmov dôležitosť kladená na slobodu prejavu v oblasti práva ochranných známk trochu odlišná, možno o niečo menšia.**

57. ... aj keď musí byť sloboda prejavu, ako aj iné základné práva, ktoré by mohli byť v stávke, **zohľadnené pri celkovom vyvažovaní, ochrana slobody prejavu nie je primárnym cieľom ochrany ochranných známk.**

3.2 Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva

Ako sa uvádza v už spomínanej príručke ESLP, uplatniteľnosť článku 10 dohovoru „zahŕňa aj informácie obchodnej povahy“. V tejto súvislosti sa v tomto dokumente odkazuje najmä na nasledujúce rozsudky – hoci je vhodné paralelne konzultovať *Príručku k článku 10 Európskeho dohovoru o ľudských právach – Sloboda prejavu*:

⁽⁷⁾ [Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bobek](#) 2. júla 2019, „Ochrana ochranných známk a sloboda prejavu“, body 45 – 57.

3.2.1 *Sekmadienis Ltd./Litva, sťažnosť č. 69317/14, 30. januára 2018* ⁽⁸⁾

Tento prípad sa týka reklamnej kampane s modelmi, ktorí sa podobajú náboženským postavám a ktorá obsahuje tieto texty: „MOTHER OF GOD, WHAT A DRESS“; „Jesus, Mary What A Style“ a „JESUS, WHAT A JEANS“. V sťažnosti sa uvádza, že dané reklamy znevažovali náboženské symboly, urážali city veriacich ľudí a vytvárali „nebezpečenstvo, že spoločnosť stratí potrebný zmysel pre posvätnosť a základnú úctu k duchovnosti“. V dôsledku toho litovské orgány uložili spoločnosti pokutu za to, že reklamy, ktoré zobrazovala, boli považované za v rozpore s verejnou morálkou.

V tomto prípade sa sloboda prejavu vzťahovala na reklamy, ktoré majú čisto obchodný účel.

ESĽP dospel k záveru, že litovské orgány porušili právo na slobodu prejavu, pretože nenašli spravodlivú rovnováhu medzi ochranou verejnej morálky a právami veriacich ľudí na jednej strane a právom spoločnosti prihlasovateľa na slobodu prejavu na strane druhej.

2. Posúdenie súdu

a) Či došlo k zásahu

[...]

ii) Uplatnenie vyššie uvedených zásad v prejednávanej veci

66. V prejednávanej veci bol napadnutý zásah založený na § 4 ods. 1 zákona o reklame, ktorý zakazuje reklamu, ktorá „porušuje verejnú morálku“ (pozri bod 34 vyššie). **Súd súhlasí s vládou, že pojem verejnej morálky je nevyhnutne široký a môže sa v priebehu času meniť, v dôsledku čoho presná právna definícia nemusí byť možná** (pozri bod 53 vyššie). **Domnieva sa, že by bolo nerealistické očakávať, že vnútroštátny zákonodarcia uvedie vyčerpávajúci zoznam konaní, ktoré porušujú verejnú morálku** (pozri obdobne Kudrevičius a iní/Litva [VK], č. 37553/05, bod 113, ESĽP 2015).

[...]

d) Či bol zásah nevyhnutný v demokratickej spoločnosti

i) Príslušné všeobecné zásady

70. **Z ustálenej judikatúry súdu vyplýva, že sloboda prejavu predstavuje jeden zo základných pilierov demokratickej spoločnosti a jednu z prvoradých podmienok jej pokroku a rozvoja jednotlivca. S výhradou článku 10 ods. 2 sa vzťahuje nielen na „informácie“ alebo „myšlienky“, ktoré sú priaznivo prijímané alebo považované za neškodné či neutrálne, ale aj tie, ktoré zraňujú, šokujú či znepokojujú. To je potrebné na zaručenie plurality, tolerancie a ducha otvorenosti, bez ktorých nemôže „demokratická spoločnosť“ existovať. Ako je zakotvené v článku 10, sloboda prejavu podlieha výnimkám, ktoré však musia byť vykladané reštriktívne a potreba akýchkoľvek obmedzení musí byť presvedčivo preukázaná** (pozri Von Hannover/Nemecko (č. 2) [VS], č. 40660/08 a

⁽⁸⁾ <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%5B%22001-180506%22%7D>

60641/08, bod 101, ESĽP 2012; Bédat/Švajčiarsko [VK], č. 56925/08, bod 48, ESĽP 2016; a Satakunnan Markkinapörssi Oy a Satamedia Oy, už citované, bod 124).

71. Prídavné meno „nevyhnutné“ v zmysle článku 10 ods. 2 naznačuje existenciu „naliehavej spoločenskej potreby“. Zmluvné štáty majú pri posudzovaní existencie takejto potreby určitý priestor na voľnú úvahu, ktorý však ide ruka v ruke s európskym dohľadom a zahŕňa tak právne predpisy, ako aj rozhodnutia o ich uplatňovaní, dokonca aj tie, ktoré vydal nezávislý súd. Súd je preto oprávnený vydať konečné rozhodnutie o tom, či je „obmedzenie“ zlučiteľné so slobodou prejavu chránenou článkom 10 (pozri Mouvement raëlien suisse/Švajčiarsko [VK], č. 16354/06, bod 48, ESĽP 2012 (výňatky); Animal Defenders International/Spojené kráľovstvo [VK], č. 48876/08, bod 100, ESĽP 2013 (výňatky); a Bédat, už citovaný, bod 48).

72. Úlohou súdu pri výkone jeho dozornej právomoci nie je nahradiť príslušné vnútroštátne orgány, ale skôr preskúmať podľa článku 10 rozhodnutia, ktoré vydali na základe svojej právomoci posudzovania. To neznamena, že dohľad sa obmedzuje na zistenie, či žalovaný štát uplatnil svoju diskrečnú právomoc primerane, starostlivo a v dobrej viere; súd musí preskúmať namietaný zásah vo svetle celého prípadu a určiť, či bol „primeraný sledovanému oprávnenému cieľu“ a či dôvody, ktoré vnútroštátne orgány uviedli na jeho odôvodnenie, sú „relevantné a dostatočné“. Súd sa pritom musí uistiť, že vnútroštátne orgány uplatnili normy, ktoré boli v súlade so zásadami zakotvenými v článku 10, a navyše, že vychádzali z prijateľného posúdenia relevantných skutočností (pozri Mouvement raëlien Suisse, citovaný vyššie, bod 48; Morice/Francúzsko [VK], č. 29369/10, bod 124, ESĽP 2015; a Medžlis Islamske Zajednice Brčko a iní/Bosna a Hercegovina [VK], č. 17224/11, bod 75, 27. júna 2017).

73. Súd ďalej pripomína, že rozsah priestoru na voľnú úvahu zmluvných štátov sa líši v závislosti od viacerých faktorov, medzi ktorými má osobitný význam druh dotknutého prejavu. Opakovane rozhodol, že podľa článku 10 ods. 2 dohovoru existuje len malý priestor na obmedzenie politických prejavov alebo diskusie o veciach verejného záujmu (pozri Baka/Maďarsko [VK], č. 20261/12, bod 159, ESĽP 2016, a Satakunnan Markkinapörssi Oy a Satamedia Oy, už citované, § 167). Zmluvné štáty však majú vo všeobecnosti k dispozícii širší priestor na voľnú úvahu pri regulácii slobody prejavu vo vzťahu k otázkam, ktoré môžu uraziť vnútorné osobné presvedčenie v oblasti morálky alebo najmä náboženstva [pozri Wingrove, už citované, bod 58, a Murphy/Írsko, č. 44179/98, bod 67, ESĽP 2003-IX (výňatky)]. Podobne majú štáty široký priestor na voľnú úvahu pri regulácii prejavov v obchodných záležitostiach alebo reklame (pozri markt intern Verlag GmbH a Klaus Beermann/Nemecko, 20. novembra 1989, bod 33, séria A č. 165; Hertel, citované vyššie, bod 47; a Mouvement raëlien Suisse, citované vyššie, bod 61).

74. Súd napokon pripomína, že, ako to výslovne uznáva odsek 2 článku 10, výkon slobody prejavu so sebou prináša povinnosti a zodpovednosť. Medzi ne patrí v kontexte náboženského presvedčenia všeobecná požiadavka zabezpečiť príslušným veriacim pokojné užívanie práv zaručených v článku 9 vrátane povinnosti vyhnúť sa v čo najväčšej možnej miere prejavu, ktorý je, pokiaľ ide

o predmety úcty, bezdôvodne urážlivý pre iných a znesväcujúci (pozri Otto-Preminger-Institut/Rakúsko, 20. septembra 1994, bod 49, séria A č. 295-A; Murphy, citované vyššie, bod 65; Í.A./Turecko, č. 42571/98, bod 24, ESLP 2005-VIII; Giniewski/Francúzsko, č. 64016/00, bod 43, ESLP 2006-I; a Klein, už citované, bod 47).

ii) Uplatnenie vyššie uvedených zásad v prejednávanej veci

[...]

78. **Súd už v minulosti rozhodol, že nie je vylúčené, aby výraz, ktorý na prvý pohľad nie je urážlivý, mohol mať za určitých okolností urážlivý účinok (pozri vec Murphy, citovanú vyššie, bod 72). Vnútroštátne sudy preto museli predložiť relevantné a dostatočné dôvody, prečo reklamy, ktoré podľa názoru súdu neboli urážlivé, boli napriek tomu v rozpore s verejnou morálkou (pozri primerane VgT Verein gegen Tierfabriken/Švajčiarsko, č. 24699/94, body 75-76, ESLP 2001-VI). Súd tiež uvádza, že ako tvrdí vláda, nie každé použitie náboženských symbolov v reklame by bolo v rozpore s článkom 4 ods. 1 zákona o reklame (pozri bod 53 vyššie), čo znamená, že prinajmenšom určité vysvetlenie, prečo konkrétna forma vyjadrenia zvolená spoločnosťou prihlasovateľa bola v rozpore s verejnou morálkou, si vyžadovalo aj vnútroštátne právo.**

[...]

81. Súd ďalej uvádza, že niektoré orgány pripisovali značnú váhu skutočnosti, že približne sto osôb sa sťažovalo na reklamu (pozri body 18 a 25 vyššie). Nie je dôvod pochybovať o tom, že tieto osoby sa museli cítiť skutočne urazené. **Súd však opätovne zdôrazňuje, že sloboda prejavu sa vzťahuje aj na myšlienky, ktoré urážajú, šokujú alebo znepokojujú (pozri odkazy uvedené v bode 70 vyššie). Pripomína tiež, že v pluralitnej demokratickej spoločnosti tí, ktorí sa rozhodnú uplatňovať slobodu prejavovať svoje náboženstvo, nemôžu odôvodnene očakávať, že budú oslobodení od akejkoľvek kritiky. Musia tolerovať a akceptovať popieranie ich náboženského presvedčenia inými osobami a dokonca aj šírenie doktrín nepriateľských voči ich viere inými osobami (pozri Otto-Preminger-Institut, bod 47, a Í.A./Turecko, bod 28, oba citované vyššie; pozri tiež stanovisko Benátskej komisie v odseku 49 vyššie). Podľa názoru súdu, aj keď reklamy mali obchodný účel a nemožno povedať, že predstavujú „kritiku“ náboženských myšlienok (pozri bod 76 vyššie), uplatniteľné zásady sú napriek tomu podobné (v tejto súvislosti pozri najmä zistenia vnútroštátnych orgánov, že reklamy „podporovali ľahkovážny postoj k etickým hodnotám kresťanskej viery“ v bode 18 vyššie).**

82. ... Podľa názoru súdu nemožno predpokladať, že každý, kto uviedol, že patrí ku kresťanskej viere, by nevyhnutne považoval reklamy za urážlivé, a vláda nepredložila žiadne dôkazy o opaku. Aj za predpokladu, že by väčšina litovského obyvateľstva skutočne považovala reklamu za urážlivú, **súd opakuje, že by bolo nezlučiteľné s hodnotami, na ktorých je založený dohovor, ak by výkon práv vyplývajúcich z dohovoru menšinovou skupinou bol podmienený jeho prijatím**

väčšinou. Ak by to tak bolo, práva menšinovej skupiny na, okrem iného, slobodu prejavu by sa stali skôr len teoretickými než praktickými a účinnými, ako to vyžaduje dohovor (pozri primerane Barankevich/Rusko, č. 10519/03, bod 31, 26. júla 2007; Alekseyev/Rusko, č. 4916/07 a 2 ďalšie, bod 81, 21. októbra 2010; a Bayev a iní, už citovaný, bod 70).

83. Preto **súd dospel k záveru, že vnútroštátne orgány nezabezpečili spravodlivú rovnováhu medzi, na jednej strane, ochranou verejnej morálky a právami náboženských osôb a, na druhej strane, právom spoločnosti prihlasovateľa na slobodu prejavu.** Formulácie ich rozhodnutí – ako napríklad „v tomto prípade hra zašla príliš ďaleko“ (pozri bod 11 vyššie), „základná úcta k duchovnosti sa vytráca“ (pozri bod 15 vyššie), „nevhodné používanie [náboženských symbolov] ich ponižuje [a] je v rozpore so všeobecne uznávanými morálnymi a etickými normami“ (pozri bod 25 vyššie) a „veriaci ľudia reagujú veľmi citlivo na akékoľvek používanie náboženských symbolov alebo náboženských postáv v reklame“ (pozri body 11, 13, 15 a 18 vyššie) – preukazujú, že **orgány dali absolútny primát ochrane citov náboženských osôb bez toho, aby primerane zohľadnili právo spoločnosti prihlasovateľa na slobodu prejavu.**

84. Došlo teda k porušeniu článku 10 dohovoru.

3.2.2 *Dor/Rumunsko, sťažnosť č. 55153/12, 25. augusta 2015 ⁽⁹⁾*

Táto vec sa týkala prihlášky označenia „CRUCIFIX“ pre služby v triedach 36; 41; 42 a 45 na rumunskom úrade duševného vlastníctva. Úrad zamietol zápis z dôvodu verejného poriadku a dobrých mravov, keďže sa domnieval, že náboženské symboly môžu byť používané len v súvislosti s náboženskými aktivitami a oprávnenými osobami, čo nebol prípad daného označenia, vzhľadom na služby, pre ktoré bolo označenie prihlasované.

ESLP poznamenal, že vec sa netýka prejavu slobody myslenia, svedomia alebo náboženského vyznania prihlasovateľa, ale obchodného používania ochrannej známky. Okrem iného dospel k záveru, že zamietnutie prihlášky ochrannej známky predstavuje zásah do výkonu slobody prejavu prihlasovateľa. Takýto zásah porušuje článok 10, pokiaľ nie je „ustanovený zákonom“, sleduje oprávnený cieľ podľa článku 10 ods. 2 EDLP a „je nevyhnutný v demokratickej spoločnosti“.

Podľa práva

38. Prihlasovateľ tvrdí, že výber názvu a grafického znázornenia ochrannej známky „CRUCIFIX“ spadá do rozsahu jeho slobody myslenia, svedomia a náboženského vyznania a že vnútroštátny orgán odmietnutím zápisu porušil jeho slobodu prejavu.

39. Súd uvádza, že prejednáváná vec sa netýka prejavu slobody myslenia, svedomia alebo náboženského vyznania prihlasovateľa, ale obchodného používania ochrannej známky. Za týchto okolností súd považuje za vhodné preskúmať prihlášku výlučne z hľadiska článku 10 dohovoru. Toto ustanovenie znie takto:

1. Každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory

⁽⁹⁾ <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22languageisocode%22:%5B%22FRE%22%5D,%22appno%22:%5B%2255153/12%22%5D,%22documentcollectionid%22:%5B%22ADMISSIBILITY%22%5D,%22itemid%22:%5B%22001-157422%22%5D%7D>

a prijímať a rozširovať informácie a myšlienky bez zasahovania orgánov verejnej moci a bez ohľadu na hranice...

2. Výkon týchto slobôd, pretože zahŕňa aj povinnosti aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam, obmedzeniam alebo sankciám, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky, ochrany povesti alebo práv iných, zabráneniu úniku dôverných informácií alebo zachovania autority a nestrannosti súdnej moci.

A. Či došlo k zásahu do slobody prejavu prihlasovateľa

41. Súdny dvor pripomína, že reklama je pre občanov prostriedkom, ako sa dozvedieť o vlastnostiach služieb a tovarov, ktoré im sú ponúkané (Casado Coca/Španielsko, rozsudok z 24. februára 1994, Séria A, č. 285-A, s. 13, bod 51).

42. V tomto prípade prihláškou ochrannej známky „CRUCIFIX“ prihlasovateľ zamýšľal oboznámiť verejnosť so službami, ktoré chcel poskytovať pod touto ochrannou známkou, a odlíšiť sa tak od služieb iných konkurenčných podnikov. **V tomto kontexte bola sporná ochranná známka dôležitým prvkom jeho reklamnej a obchodnej stratégie.**

43. **Pripomínajúc, že článok 10 dohovoru zaručuje slobodu prejavu „každému“ bez ohľadu na druh vyjadrovanej myšlienky** (pozri Groppera Radio AG a iní/Švajčiarsko, 28. marca 1990, bod 55, séria A č. 173), **aj v prípade, že reklama je obchodná** (pozri Casado Coca, citované vyššie, body 36-37) **alebo ak je cieľom dosiahnuť zisk** (pozri Autronic AG/Švajčiarsko, 22. mája 1990, bod 47, séria A č. 178), **súd sa domnieva, že vzhľadom na reklamný charakter ochrannej známky spadá prihláška prihlasovateľa do rozsahu ochrany podľa článku 10 ods. 1 dohovoru.**

44. **Zamietnutie prihlášky preto predstavuje zásah do výkonu slobody prejavu prihlasovateľa. Takýto zásah je v rozpore s článkom 10, pokiaľ nie je „ustanovený zákonom“, zameraný na cieľ alebo ciele, ktoré sú oprávnené podľa článku 10 ods. 2, a „nevyhnutné“ v demokratickej spoločnosti na ich dosiahnutie.**

B. Či bol zásah ustanovený zákonom

46. **Súd sa preto domnieva, že daný zásah bol „ustanovený zákonom“, konkrétne článkom 5 písm. f) zákona č. 84/1998.**

C. Či zásah sledoval oprávnený cieľ

47. **Súd sa domnieva, že zásah sledoval oprávnený cieľ, a to ochranu verejnosti pred podvodnými obchodnými praktikami a dodržiavanie spotrebiteľského práva.** Z toho vyplýva, že dané opatrenie sledovalo oprávnené ciele „ochrany práv iných“ a „predchádzania trestným činom“ v zmysle článku 10 ods. 2.

D. Či bol údajný zásah nevyhnutný v demokratickej spoločnosti

48. Súd vo svojom rozsudku veľkej komory vo veci *Mouvement raëlien suisse*/Švajčiarsko

[VK], č. 16354/06, § 59 – 63, ESLP z roku 2012 (výňatky), pripomenul svoju judikatúru týkajúcu sa obmedzení, ktoré možno uložiť na prejav, ktorý sa viac podobá obchodnému než politickému prejavu.

49. V takýchto prípadoch sú vnútroštátne orgány v zásade v lepšej pozícii ako medzinárodný súd, aby rozhodli, či je „obmedzenie“ alebo „sankcia“ „nevyhnutné/á“ na dosiahnutie oprávnených cieľov, ktoré sledujú, a to vďaka ich priamym a stálym kontaktom s obyvateľmi krajiny (Müller a iní/Švajčiarsko, 24. mája 1988, bod 35, séria A č. 133).

50. Pri výkone svojej dozornej právomoci nie je úlohou súdu nahradiť vnútroštátne súdy, ale je jeho úlohou overiť vo svetle celého prípadu, či rozhodnutia, ktoré prijali v rámci svojej diskrečnej právomoci, sú v súlade s ustanoveniami dohovoru, na ktoré sa odvolávajú (Axel Springer AG/Nemecko [GC], č. 39954/08, bod 86, 7. februára 2012).

51. Rozsah priestoru na voľnú úvahu, ktorý majú zmluvné štáty k dispozícii pri posudzovaní nevyhnutnosti a rozsahu zásahu, je väčší, ak upravujú slobodu prejavu v oblastiach, ktoré môžu uraziť vnútorné osobné presvedčenie morálnej alebo najmä náboženskej povahy [Murphy/Írsko, č. 44179/98, bod 67, ESLP 2003-IX (výňatky)]. Štáty majú tiež široký priestor na voľnú úvahu pri regulovaní obchodných a reklamných prejavov (pozri markt intern Verlag GmbH a Klaus Beermann/Nemecko, 20. novembra 1989, bod 33, séria A č. 165, a Casado Coca, citované vyššie, bod 50).

52. Reklama môže podliehať obmedzeniam, ktorých cieľom je okrem iného zabrániť nekalej súťaži a klamlivej reklame. V určitých kontextoch by dokonca aj zverejňovanie objektívnych a pravdivých reklamných posolstiev mohlo podliehať obmedzeniam zameraným na rešpektovanie práv iných alebo založeným na osobitostiach danej obchodnej činnosti alebo povolania (Casado Coca, citované vyššie, bod 51).

53. V prejednávanej veci súd konštatuje, že **prihlasovateľ žiadnym spôsobom nepreukázal existenciu spojitosti medzi službami, najmä právnymi službami, ktoré chcel poskytovať verejnosti pod napadnutou ochrannou známkou, a náboženským symbolom kríža. Naopak, obmedzil sa na tvrdenie, že takáto voľba spadá do rámca jeho slobody myslenia, svedomia a náboženského vyznania, ako aj slobody prejavu.**

54. Za týchto okolností **súd nevidí dôvod domnievať sa, že vnútroštátne súdy konali nad rámec svojej miery voľnej úvahy, keď dospeli k záveru, že existuje riziko zavádzania verejnosti, a tým, že uprednostnili právo verejnosti na ochranu pred prípadnou klamlivou reklamou pred právom prihlasovateľa na slobodu prejavu.**

56. **Vzhľadom na tieto faktory a so zreteľom na mimoriadne širokú mieru voľnej úvahy, ktorú majú vnútroštátne orgány k dispozícii, sa súd domnieva, že predmetný zásah nebol neprimeraný sledovanému cieľu.**

3.2.3 *Vajnai/Maďarsko, sťažnosť č. 33629/06, 8. júla 2008* ⁽¹⁰⁾

Prejednávaná vec sa týka použitia symbolu, konkrétne päťcípkej červenej hviezdy, zo strany podpredsedu Maďarskej strany pracujúcich počas zákonne zvolanej demonštrácie. Na základe predchádzajúceho používania symbolu a jeho verejného významu uložil Peštiansky centrálny obvodný súd sťažovateľovi sankcie v súlade s maďarským trestným zákonníkom. Nosenie symbolu päťcípkej červenej hviezdy považoval maďarský súd za trestný čin používania totalitného symbolu.

ESĽP poznamenal, že červenú hviezdu nemožno chápať len výlučne ako znázornenie komunistickej totalitnej vlády, pretože symbolizuje aj medzinárodné robotnícke hnutie. Poukázal tiež na to, že sťažovateľ nosil symbol červenej hviezdy na zákonne zvolanej demonštrácii bez úmyslu porušiť zásady právneho štátu. ESĽP dospel k záveru, že je potrebné rozlišovať medzi výrazom, ktorý je šokujúci a urážlivý, a výrazom, ktorý stráca ochranu podľa článku 10 EDĽP, preto by zákaz používania tohto symbolu bol príliš široký vzhľadom na viaceré významy červenej hviezdy.

A. Či došlo k porušeniu ľudských práv.

52. Súd si je vedomý skutočnosti, že známe hromadné porušovanie ľudských práv spáchané počas komunizmu zdiskreditovalo symbolickú hodnotu červenej hviezdy. Podľa názoru súdu ju však nemožno chápať tak, že predstavuje výlučne komunistickú totalitnú vládu, ako to nepriamo naznačila vláda (pozri odsek 40 vyššie). Je jasné, že táto hviezda stále symbolizuje aj medzinárodné robotnícke hnutie, ktoré bojuje za spravodlivejšiu spoločnosť, ako aj niektoré legálne politické strany pôsobiace v rôznych členských štátoch.

B. Či sťažovateľ používaním symbolu porušil zásady právneho štátu.

53. Okrem toho súd konštatuje, že vláda nepreukázala, že nosenie červenej hviezdy znamená výlučne stotožnenie sa s totalitnými myšlienkami, najmä ak sa na to pozrieme z hľadiska skutočnosti, že sťažovateľ tak urobil na legálne organizovanej, pokojnej demonštrácii ako podpredseda registrovanej ľavicovej politickej strany, bez známeho úmyslu zúčastniť sa maďarského politického života v rozpore s princípmi právneho štátu. V tejto súvislosti súd zdôrazňuje, že len dôkladným preskúmaním kontextu, v ktorom sa urážlivé slová objavujú, možno zmysluplne rozlišovať medzi šokujúcim a urážlivým jazykom, ktorý je chránený článkom 10 dohovoru, a jazykom, ktorý stráca právo na toleranciu v demokratickej spoločnosti.

C. Či je zásah nevyhnutný v demokratickej spoločnosti.

54. Súdny dvor sa preto domnieva, že predmetný zákaz je príliš široký vzhľadom na viacnásobný význam červenej hviezdy. Zákaz môže zahŕňať činnosti a nápady, ktoré jasne patria k činnostiam a myšlienkam chráneným v článku 10, a neexistuje uspokojivý spôsob na odlíšenie rôznych významov inkriminovaného symbolu. V skutočnosti sa príslušný maďarský zákon o to ani nepokúša. Okrem toho, aj keby takéto rozdiely existovali, mohli by vzniknúť neistoty, ktoré by mali odstrašujúci účinok na slobodu prejavu a viedli by k autocenzúre.

55. Pokiaľ ide o cieľ predchádzania vzniku nepokojov, súd uvádza, že vláda neuviedla žiadny prípad, v ktorom by v Maďarsku vzniklo skutočné alebo hoci len vzdialené nebezpečenstvo vzniku nepokojov spôsobené verejným zobrazením červenej hviezdy. Podľa názoru súdu nemožno obmedzenie len špekulatívneho nebezpečenstva ako preventívne opatrenie na ochranu

⁽¹⁰⁾ <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-87404%22%7D>

demokracie považovať za „naliehavú spoločenskú potrebu“. V každom prípade okrem predmetného zákazu existuje viacero trestných činov sankcionovaných maďarským právom, ktorých cieľom je potlačiť verejné nepokoje, aj keby boli vyvolané používaním červenej hviezdy (pozri bod 15 vyššie).